

Fotóművészet

Kemenesi Zsuzsanna

Katharina Arndt és a közép-kelet-európai merengő szépségeszmény

Az akadémikus portréábrázolás megreformálása a XXI. században

A tanulmányban három, egymással szorosan összefonódó téma jelenik meg: Andrea Torres Balaguer poetikus hangvétellű merengő női archetípusa, a múzsa. A másik ékkő a művészettudományban Andrea Torres Balaguer mellett Katharina Arndt. Az archaizáló nőtípus összevetése Katharina Arndt által megtestesült nőideálokkal. A harmadik meglátás pedig a közép-kelet-európai archetípus felvázolása.

1. © Andrea Torres Balaguer: *Unknown* sorozat

I. Andrea Torres-Balaguer képeiről

„Az angyali világ angyali képévé változtatták magukat.”¹

2. © Andrea Torres Balaguer: *Mesmerize* sorozat

Képzeljünk el egy olyan színrendszert, amely körülményektől, nemzetektől, környezettől függetlenül konstans és megváltoztathatatlan – kiszámítható, ahogyan az egyén személyiségét leírja.

Max Lüscher (1923, Bázeli – 2017, Luzern) kutató által felépített színteszt a személyiséghez rendelhető színpreferenciákat térképezi fel. Nem az akarat által befolyásolni

¹ KEMENESI Zsuzsanna: *Az akadémikus portréábrázolás megreformálása a XXI. században. Andrea Torres Balaguer képeiről.* Punkt Magazin, Budapest, 2023. 08. 11.

kívánt jelenségről, és nem is a személy rugalmatlanságáról van szó, hanem azokról a stílusjegyekről, amelyek a színek módján az ember sajátjai. Max Lüscher doktori disszertációja témáját a filozófia és a pszichológia témaköreiből merítette, pszichoterapeutaként vált ismerté. Megteremtette a saját színrendszerét az emberi karakter leírására. A kísérleti alanyoknak csupán színeket mutató kártyákat kínáltak fel, ezekből választhattak kényük-kedvük szerint, s ezeket rendezhették sorba a saját preferenciáik alapján. Olyan elméletet állított fel, amely ezeknek a kísérleteknek a tapasztalatára hagyatkozva, összefüggést teremtett a személyiség színpreferenciái és karaktertulajdonságai között.

A Lüscher-teszt így megbízhatóan nyújtja a megismerésnek azt a formáját, amelyre hagyatkozhatunk, ha valaki személyiségét szeretnénk megismerni. Ezzel szeretnék párhuzamot vonni az Andrea Torres-Balaguer képeiről való vizsgálat során. Ez egy lehetséges elmélet, amely beállítható mögé. A svájci kutatócsoport tagjai nemzetek kultúrájára, foglalkozásokra jellemző stílusjegyeket fedeztek fel. Érdekessége a színrendszerek megkonstruálásának a lingvisztikai vonatkozása is. Egy figyelemre méltó elméleti vitát generált; a színek elnevezéséről folyó diskurzust (colour naming debate). Ez a vállalkozás nem egyetlen diszciplínát fed le. A problémát az okozza, hogy több szín létezik, mint amennyi szavunk van a színek megnevezésére. Nemcsak, hogy szavakból van kevesebb, mint amennyi árnyalat létezik, és amennyit valójában látunk és meg tudunk különböztetni. Hanem az érzelmeknek is sokkal nagyobb repertoárja van, mint amelyeket az amúgy szinte monokróm vagy az akárcsak pár színt használó képek elő tudnak hívni.

Andrea Torres-Balaguer olyan elfeledett színeket hívott életre, amit a japán nyelvben a kinjiki (禁色) fogalma ír le. Léteztek olyan társadalmak, ahol bizonyos színek használatát kasztokhoz, illetve társadalmi szerepvállalásokhoz kötötték. Ez alól a béklyók alól felszabadulva az európai kultúrában már bárki viselheti azt a színt, amelyet kíván. Egy irodalmi példával élve: *„Úgy érezte, úgy érzi, hogy nem terheli őket semmi, se múlt, se jövő, a jelen, az terhel, de annak meg, ez a szó bukkant fel benne a homályos előszobában, ő a kovácsa.”*²

A jegyesség, a gyász és az esküvő adott kultúrkörben meghatározott színekhez kötődik. Akik az adott kaszton belül vannak, azonos kultúrkörhöz tartoznak, nem tévesztik össze a gyász és az esküvői szertartások színeit.

A Max Lüscher által felállított színrendszer három tényezőt vesz alapul. Az idő, a tér faktort és az emberi tényezőt. Térben egy személy jellemrajza a konstancia-variabilitás pólusain belül mozog. Ami konstans, az a szülők értékrendje vagy a drágakövek kristályszerkezete, ami viszont a variabilitást illeti, arra a flört jó példa. Én határozom meg a formát, én döntöm el, hogy mivel és hogyan szeretnék foglalkozni. Időben a színrendszer az autonómítás és heteronómítás kettősége között mozog. Úgy mint a directive, azaz vezérlő szerep a hangsúlyosabb, vagy a receptive, tehát befogadó, fogékony magatartás. A heteronóm viselkedés, amikor az egyén szereti, hogy meghatározzák; amikor átvesz magatartásformákat, szokásokat, felfogásokkal azonosul – a józan ész határáig. A legjellegzetesebb, hogy a férfi autonóm és a nő heteronóm. A térbeli és időbeli vetületek mellett az emberi dimenzió rendelkezik befolyásoló tényezővel. *„Az emberre jellemző*

² ESZTERHÁZI Péter: *Függő. Bevezetés a szépirodalomba.*

https://konyvtar.dia.hu/html/muvek/ESTERHAZY/esterhazy00030_kv.html. Letöltés: 2026. március 11.

*antropológiai dimenzió, az értékelés, amellyel az objektív világot az ember a szubjektumán keresztül átszűri.*³

Az emberi tényező a szimpátia–antipátia (integrative–separative) végpontjai között felállított skálán mozog. Bár a szimpátia és az antipátia belénk van kódolva, az ösztönök szintjén működik, a mindennapi döntések sajátja (egészen addig, amíg nem csalatkozunk kellő mennyiségben bennük). Ezek a tapasztalatok azonban nem csökkentik a kíváncsiságunkat az újabb benyomások kipróbálása, és a tudomány felszentelt képviselőinek véleménye iránt.

A színpreferencia tehát az objektív megnyilvánulása, kiszámítható formája a szubjektív választásban megnyilvánuló személyiségnek. A finom drapériák, a kelmék meleg színei, a csipkék, bársonyok és brokátok selymes fénye az uralkodó Andrea Torres-Balaguer kompozícióiban. Az arany a nap felragyogásának, a szakralitás örökkévalóságának értékeit sugározza. Hogy értelmezésünk ne tűnjön önkényesnek, érdemes ezt azzal is alátámasztani, hogy az aranyat nehéz a tudatban különválasztani a méltóságtól, az uralkodói pompától.

3. © Andrea Torres Balaguer: *Gold* sorozat

³ *A színek hatása az emberre.* Beszélgetés Max Lüscherrel a budapesti Hilton szállóban. KLEIN Sándor: *Az intelligenciától a szerelemig.* Budapest, SHL Hungary Kft., 2000, 135–150.

Andrea Torres-Balaguer képei esetében az ékszerek ragyogása helyett az arc aranyosan ragyog. Az arany az antik világot idézi, püspökök, bíborosok pompáját. Olyan finom kelméket választ, amely a kiváltságosok privilégiuma, haute couture. Az ibolyától a bíborig terjedő színek hagyományosan a főpapság ruháin jelennek meg, az egyházi hatalom jelképei.⁴ Megbékélés a sorsukkal. Önbecsülés, magabiztosság és döntésszabadság jellemzi az egyház által felszentelt személyeket, mivel mögöttük olyan értékrendszer áll, amelyre etikai felfogásuk alapul.

Maga a gondolat létrehozása is cselekvés, az első lépés a kép megalkotásához. Andrea Torres-Balaguer esetében „szép cselekedetek, a szellemi tevékenység fényhordozó és harmonikus cselekedetei”.⁵ Hihetetlenül kevés képi elemet variál, véges eszközök végtelenül sokféle kombinációjával dolgozik. Andrea Torres-Balaguer kohéziót teremtő eszköze a mentális lexikon, amellyel rendelkezik, alkotói fegyelemmel hozza létre képeit. Munkáit a fent említett színválasztások következetessége jellemzi, kelméinek méltóságot parancsoló színei, az arc (illetve helyette a kép-más) arany ragyogása, illetve a rembrandti világítás. Ehhez rendeli azt a mentális grammatikát, amely kohéziót kölcsönöz a képeinek, amely nem írható le véges számú kijelentéssel, a világ minden szabálya sem lenne elég rá, egyszerűen a talentumának („gifted”) tudható be. Akkor, amikor a szakralitás kultusza-szentsége már elvilágiasodott, akkor volt képes magasztos ábrázolások létrehozására.

A látása inkább festői, mintsem egy fotográfusra jellemző, akadémikus értelemben egy klasszikus kánont képvisel, magasan a világi szféra fölött.

Arra vonatkozóan, hogy ezeken az akadémikus értékeken alapuló munkáin, sok más klasszikus érték mellett, az, hogy „Untitled”- azaz „Cím nélkül” képcímeket adott műveinek, (amelyek sokunk számára oly kevésbé vonzóak), csak hipotéziseim vannak. Miért kapták alkotásai ezt az emlékeztést oly kevésbé segítő címet? Talán azért, mert ezen a szinten már nincs jelentősége a szavaknak, az érzelmek, az érzések dominálnak.

Tudásával, képi kifejezőképességével hozzátesz a világról való pozitív véleményformáláshoz. „A szabályokat oly könnyedén, minden erőfeszítés nélkül alkalmazzuk, hogy csodálatomat a mechanizmus iránt csak úgy tudom kifejezni, hogy működését összehasonlítom bizonyos számítógépes programok teljesítményével.” Elismerem, hogy a mesterséges intelligencia sokat tud, millió tizedes pontossággal számolja ki például a pi értéket.⁶ Ez az, ahová az argumentáció súlypontja esik. Viszont a „fenséges” szó tartalma megtaníthatatlan számára.

Az ikonosztáz műfaja, amellyel párhuzamot tudok vonni. Magának az ikonnak a célja, hogy a tudatot a szellem világába emelje. Az érzékelt térrel kapcsolatban Edmund Husserl gondolatait idézem, mely szerint „nem tényekkel és a valósággal foglalkozunk, hanem bizonyos helyzetek egyedi jellegével, amelyeknek egyedisége egy pillanatban ragadható meg”.⁷

Olyan lendülettel fest képeire Andrea Torres-Balaguer, azzal az elszántsággal és könnyedséggel, amely leginkább a gesztusfestészet sajátja, de egyes esetekben visszanyúl, és magába foglalja a ravennai mozaikok üvegnégyzeteinek csillogását, statikus mivoltát. Arany glóriával nemcsak az egyházi méltóságokat ábrázolták. Ravennában jól ismert

⁴ HOPPÁL Mihály, JANKOVICS Marcell, NAGY András, SZEMEDÁN György: *Jelképtár*. Helikon, 1990.

⁵ FLORENSZKIJ, Pavel: *Az ikonosztáz*. Képfilozófiák. Budapest, Typotex, 2005, 38.

⁶ PINKER, Steven: *A nyelvi ösztön. Hogyan hozza létre az elme a nyelvet?* Budapest, Typotex, 1999, 190.

⁷ CARNAP, Rudolf: *A tér (Der Raum)*. In: YATES, Steve (szerk.): *A tér költészete. Fotókritikai antológia*. Budapest, Typotex, 2008, 102.

Justinianus császár képmása, amely a San Vitale-Bazilikában található, tehát ékes példája, hogy uralkodóknak is kijárt ez a dicsfény. Példánk a 6. századból származik, a templom felszentelt szakrális terében található. Találkozik itt a világi és az egyházi művészet, a *hatalom* és a *Paradicsom* kettőssége.

Érdekes ez az ambivalencia, amely aközött húzódik, hogy az első esetben a tértől független entitásról van szó, közegfüggetlen, míg a ravennai mozaikok helyhez kötöttek, ókeresztény és bizánci emlékeink. Steve Yates így ír Beaumont Newhall fotótörténésznek és Dore Asthonnak a modern és kortárs művészet kritikusanak *A tér költészete* című könyv köszönetnyilvánításában: „*Bátorító szellemükért, amely segít abban, hogy túllépjünk a merev szabályokon, hogy felfedjük a pillanat esztétikáját, hogy jobban megértsük a történelmi változás természetét és fejlődését.*”⁸

Megnyugtató látni, hogy abban az eltúlzott ingereken alapuló világunkban, amely nem áll messze az erőszaktól és a hatásvadász ingerektől, olyan nyugodt, békés képekkel fejezi ki magát Andrea Torres Balaguer.

Művei célközönsége az a merítés, aki a nyugalmat, a másokban a jó érzés keltését helyezi előtérbe. Ez nem feltétlenül bonyolultabb vagy egyszerűbb, csupán beállítottság kérdése. Amikor csak tesztelték a művek befogadóra gyakorolt hatását, akkor „*MI kutatás harminc évének legfontosabb tanulsága az, hogy a nehéz feladatok könnyűek, a könnyű feladatok pedig nehezek.*”⁹

Ami a Lüscher-tesztet illeti, „*a teszt kidolgozása óta, 35 év alatt, több millió teszt történt Budapestről Ausztráliáig és Japánig. [...] Megállapítottuk, hogy a törzsfőnök kedvese ugyanazt a szintet választotta, mint a svájci prostituáltak.*”¹⁰ A bázeli eredmények összecsepegték az európai kultúrával még csak kapcsolatban sem levő törzseken végzett eredményekkel. A színrendszernek a teszt csupán az egyik alkalmazása.

Gombrich szerint a tudósok hadakoznak a tévedések ellen, a művészek meg körüludvarolják azt.¹¹ A művészet illúziókon alapszik. A tudomány számára az illúzió eltér attól, amit a művészek vallanak erről, valóságként ismernek. Eredendően észlelési jelenségek, csak a kiváltságosok látják, akik érzékenyek rá. A művészet maga állítja elő az összefüggéseket – kiemel vagy hangsúlytalanná tesz kérdéseket. Önnön jogukon létező tapasztalatok. Azon szabályok által létezik a műalkotás, amelyet saját magának állít fel a képzelete teremőerejével.

A térbeli-fénybeli viszonyrendszerek újragondolása teszi a képet egyedivé, válik műalkotássá a valóság. Az agynak logikai döntéseket kell hoznia, hogy autonóm alkotás jöhessen létre. Nem volt rest szellemileg: Andreas Torres-Balaguer azt a megnyugtató eszmét terjeszti, hogy a világunk milyen magasztos, fennkölt és felemelő. Ezzel kapcsolatban természetesen eltérő álláspontok fogalmazódnak meg. Pavel Florenszkij szerint: „*[...] az igazi művész nem eredetit akar alkotni bármi áron, hanem a szépet, az objektív szépet, azaz a dolgok művészileg megtestesített igazságát keresi, s egyáltalán nem foglalkoztatja olyan kicsinyes hiúsági kérdés, hogy elsőként vagy századikként beszél-e az igazságról.*”¹²

⁸ YATES, Steve (szerk.): *A tér költészete*. Fotókritikai antológia. Budapest, Typotex, 2008, 5.

⁹ PINKER, Steven: *A nyelvi ösztön. Hogyan hozza létre az elme a nyelvet?* Budapest, Typotex, 1999, 190.

¹⁰ KLEIN Sándor: *Intelligenciától a szerelemig*. Budapest, SHL Hungary Kft., 2000.

¹¹ GREGORY, R. L. – GOMBRICH, E. H (szerk.): *Illúzió a természetben és a művészetben*. Budapest, Gondolat, 1982.

¹² FLORENSZKIJ, Pavel: *Az ikonosztáz. Képfilozófiák*. Budapest, Typotex, 2005, 68.

Tehát, a tudományos színpszichológia kimutatta, hogy a színek kiválasztása egyáltalán nem véletlen. Igen pontosan tükrözik az ember személyiségét. Az, hogy Andreas Torres-Balaguer milyen isteni tehetséggel van megáldva, hogy ilyen színkombinációkkal kelt kellemes életérzést az emberben, képletekkel nem leírható. Sorozatosan jó döntéseket hoz, bele van kódolva a személyiségébe ez az érzés a hangulat megteremtéséhez.

A Lüscher-féle színrendszer a személyiség többé-kevésbé következetes döntéseit is leírja, kiszámíthatóvá teszi. Nemcsak az érzelmi háttérrel informál, hanem döntésszabadságunknál fogva a kiválasztott szín jó érzést kelt az adott emberben. Végül egy Max Lüscher-idézettel szeretném zárni eszmefuttatásomat Andrea Torres-Balanguerről: „Minél jobban megért az ember egy jelenséget, annál több öröme származhat belőle.”¹³

4. © Andrea Torres Balaguer: *Unknown* sorozat

¹³ KLEIN Sándor: *Intelligenciától a szerelemig*. Budapest, SHL Hungary Kft., 2000, 147.

II. Várakozás a Mennybemenetelre / Katharina Arndt: While Waiting for Death. Berlin, DCV, 2024.

„To look is an act of choice” (John Berger)¹⁴

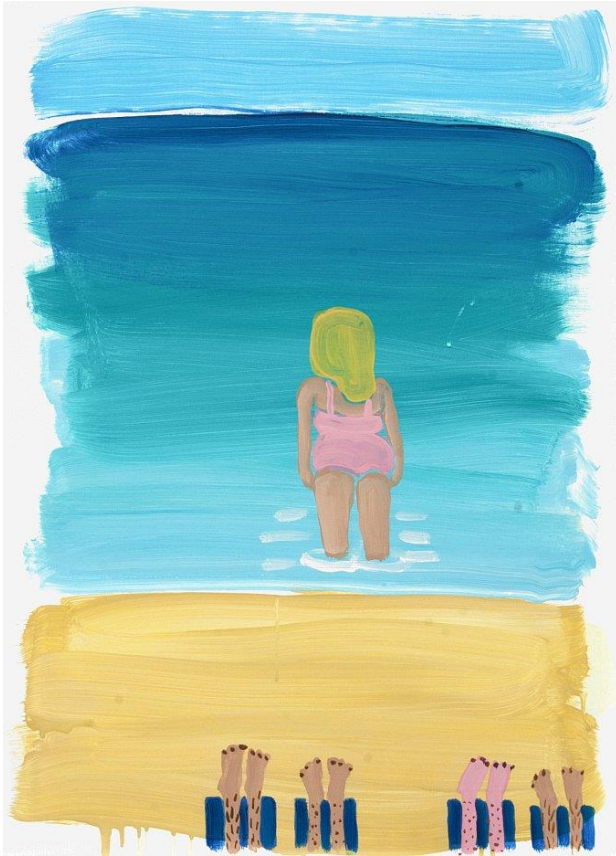

5. Katharina Arndt: *When in Nice*, 2022

Jól bevált, konvencionálisnak számító ábrázolási módot váltott le Katharina Arndt. Eltekint az akadémikus stúdiumoktól, a művészeti anatómia ismerveitől, a fény-árnyék törvényszerűségeknek az ábrázoló geometria pontosságával megszerkeszthető és kikövetkeztethető mivoltától, éppúgy, mint az additív színkeverés lehetőségeitől. Egyszóval volt hozzá bátorsága, hogy visszanyúljon időben a ma már meghaladott erényekhez.

¹⁴ ARNDT, Katharina: *While Waiting for Death*. Berlin, DCV-Books, 2024, 110.

Pluriszcenikus ábrázolásmódot követ, jeleneteket fest meg, miközben a legnagyobb felület elvét követi ábrázolásain. Katharina Arndt városi legendák témáit öleli fel, letisztultan, egyszerűen, csak rá jellemző könnyedséggel.

6. Katharina Arndt: *Looking at The Sea #2*, 2023

7. Katharina Arndt: *My new kimono*, 2022

Közösségi terekben lezajló eseményeket láthatunk, talán inkább már eseménytelenségnek kellene hívni őket. Pszeudocselekmények. A tömegközlekedési eszközökön utazó figurák, a tétlen várakozás idejében, éppen úgy, mint a strandolók esetében vagy a reptéren sorban állók sorsát megörökítve, mind nyilvános helyeken lezajló tétlen időket festi meg, örökíti meg az „örökkévalóságnak”. A képek zömében nyilvános helyeken készülnek, úgymint tengerpart, klub, tömegközlekedés, munkahely, hogy a fejezetcímeket kiragadjam.

Egy fejezetet Katharina Arndt a saját életének szentel, és egyet Berlinnek átfogóan. Letisztultsága lenyűgöző. Kiválogatja a pluriszcenikus jeleneteken a karakterek legjellemzőbb ismertetőjeleit, státuszszimbólumait, és azokat, lehetőleg csak azokat ábrázolja. Katharina Arndt könnyed interpretációja nagyon is következetes, festészeti formarendje szigorú. Ábrázolásmódja az, ami könnyed. Nem terheli a figyelmünket lényegtelen momentumokkal, részletekkel a részletekben. A részletgazdagságot felváltja és kiváltja a hangsúlyozni kívánt státuszszimbólumokkal és nélkülözhetetlen tárgyakkal a karakterek megformálásakor. Csak felillant, megmutat egy témát, s ezekből a jelzésekből is könnyedén kikövetkeztethető a szituáció. Semmi távoli, ismeretlen nincs a szituációkban, mindnyájan voltunk strandon, várakoztuk reptereken, zötyögtünk a metrószerelvényeken, napoztunk a vízparton, vagy

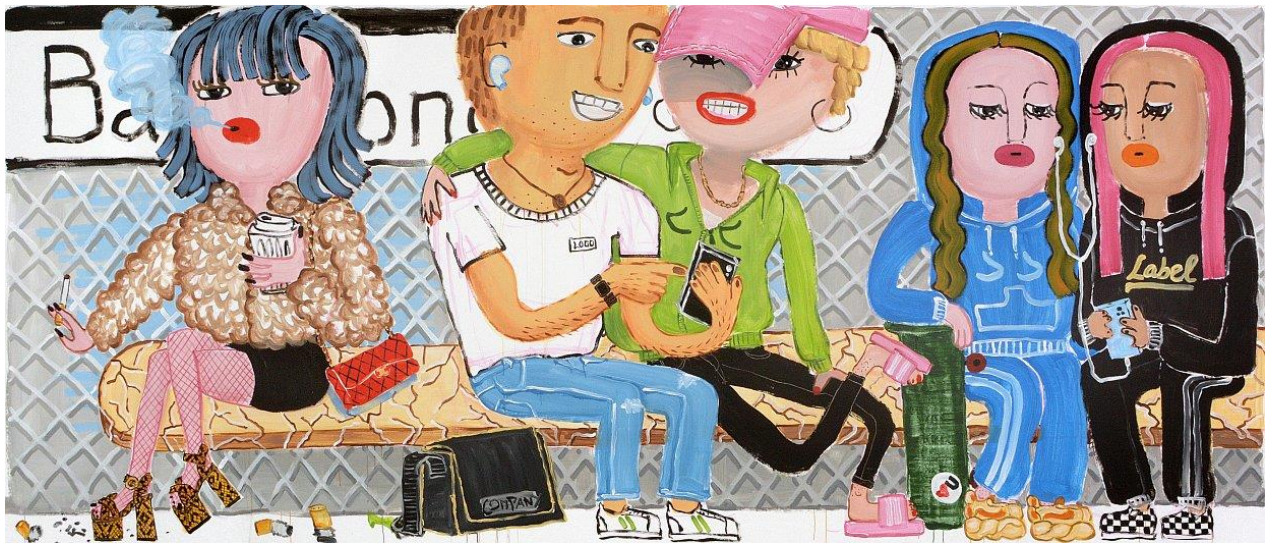
álltunk sorba kisgyermekkel – mindegyik szerepbe könnyen beleéljük magunkat. Minek köszönhető, hogy mégis lenyűgöz? Első pillanatra is, a borítóját meglátva a *While Waiting for Death* című könyvnek, s ezt az érdeklődést végig fenntartva elbűvöl. Berlin modernsége, amit megragad, szünni nem akar a kíváncsiságunk a könyvet végiglapozva, hiába vannak adott esetben óráink hasonló szituációkban, hogy a várakozó tömeget szemléljük utazás vagy sorban állás közben.

Ennek a kíváncsiságnak csak egy része tudható be annak, hogy Berlin modernsége felülmúlja a mienket (itt Budapesten), a város modernizációs sebessége messze meghaladja a közép-kelet-európai városok modernizációs sebességét. A városok, térségek modernizációs sebessége ugyanis eltérő, némely dologban gyorsabban fejlődnek, számos dologban a térség adottságai vagy a tradíciók miatt meg lassabban. Ami összefogja az egész könyvet, az a humoros és mindeközben nagyon szigorú vizuális nyelvezet, amely Katharina Arndt sajátja. A mindennapjaink: párducmintás telefon, melegítőnadrág, műköröm és testékszerek, baba kenguruban a tömegben, aki a reptéren becsekkolásra vár (Boarding JFK), hogy Berlinbe utazhasson. Egyéni kiállításának címe: *Welcome to the pleasure dome* (2023). Egy természetes életöröm sugárzik Katharina Arndt képeiből. Már az első monográfiájának címe is – *While Waiting for Death* – azon borítóképpel társul, ahol koktélt szürcsölgetve, napszemüvegben üldögél egy bárban. Az a természetes eufória, amely Katharina Arndtból sugárzik, minden képén jelen van.

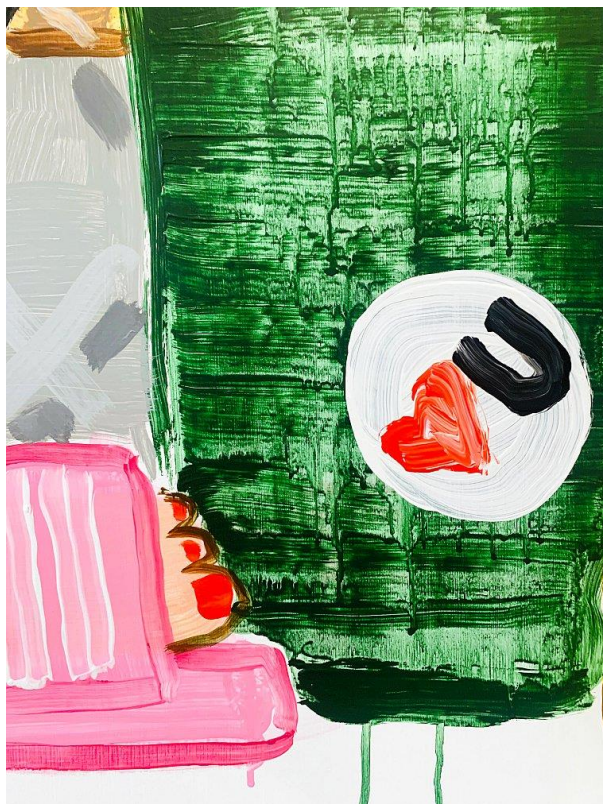
A festményeken szövegek is szerepelnek támpontul. Adott esetben, hogy a JFK reptéren vagyunk (képzeletben), s empatikussá tesz minket a felirattal kiegészült kép. Önkéntelenül azonosulunk Katherina Arndtnak köszönhetően a kenguruban a pólyással, a guruló bőrönddel és sporttáskával utazókkal, akik a 701-es berlini járatra várnak. A vízparti, strandolós sorozaton Katharina Arndt maga is feltűnik: *Me before Getting a Sunburn*.

8. Katharina Arndt: *Boarding JFK*, 2023

9. Katharina Arndt: *Waiting at Barcelona Station, 2023*

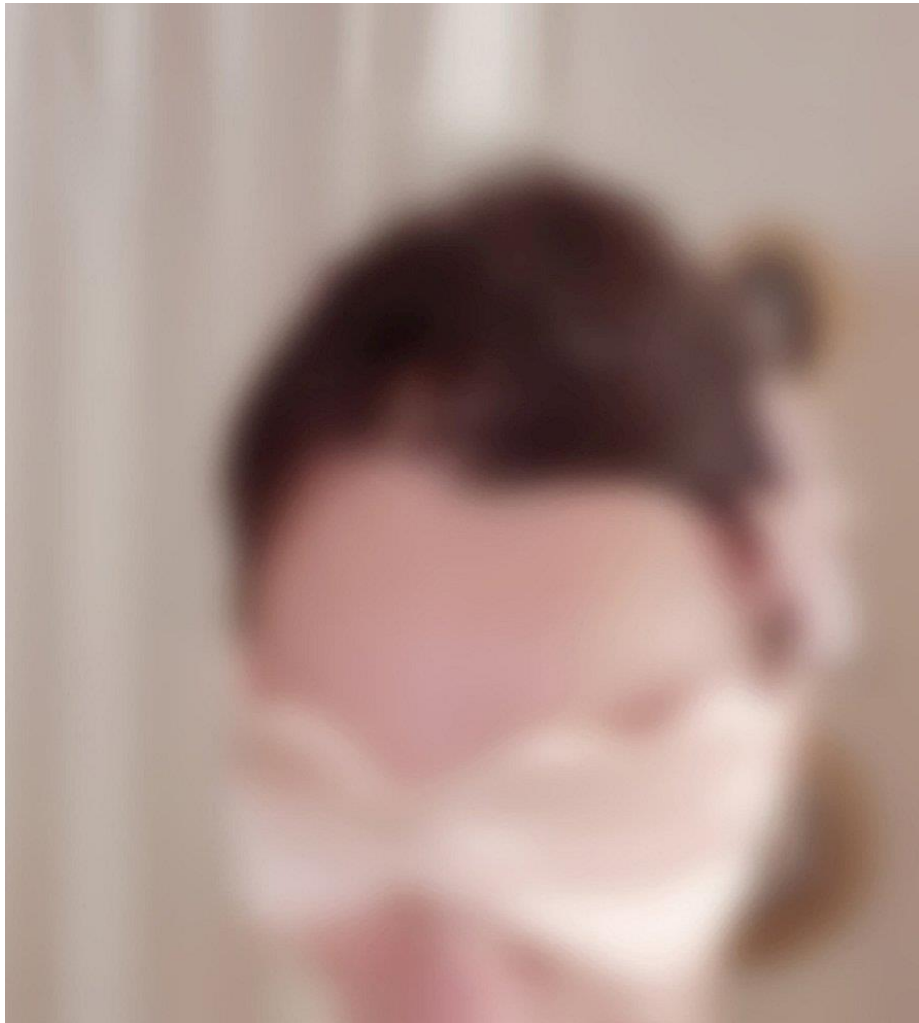
10–11. Katharina Arndt: *Waiting at Barcelona Station, 2023*, részlet

A You Look so Good Tonight (Elbűvölően nézel ki ma) volt a másik önálló kiállításának címe 2022-ben. Hosszú műkörmök és szempillák, bolék, házi kedvencek és ölebek, neccharisnyák és sok-sok mobiltelefon. Koktélok és zenészek, stílusos hajak, ahogyan Lorena Juan írja: ez a **killer* partner look*.¹⁵

¹⁵ ARNDT, Katharina: *While Waiting for Death*. Berlin, DCV-Books, 2024, 110.

III. Kemenesi Zsuzsanna – Önarckép

Az „Otthonom” című sorozat az a munkám, amely – önreflexív, a közvetlen környezetem által generált identitás-konstrukció. Pasarét és Kurucles szociográfiai vizsgálata és szociológiai megközelítése.

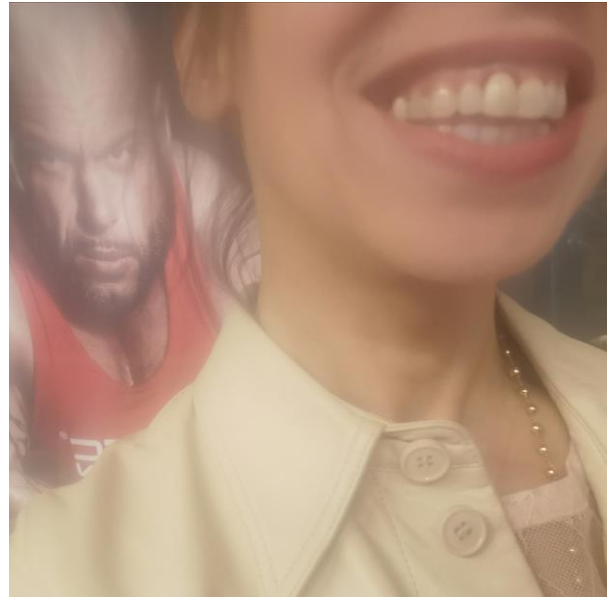
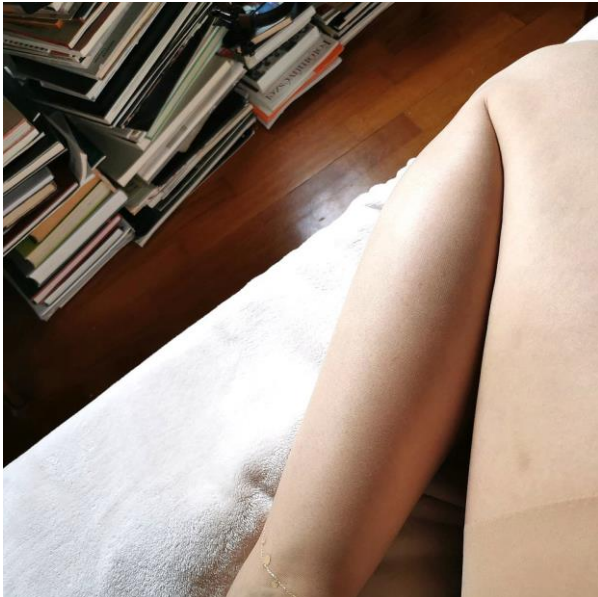

12. © Kemenesi Zsuzsanna: *Selfie, Otthonom*, 2023–24, Budapest, Kurucles

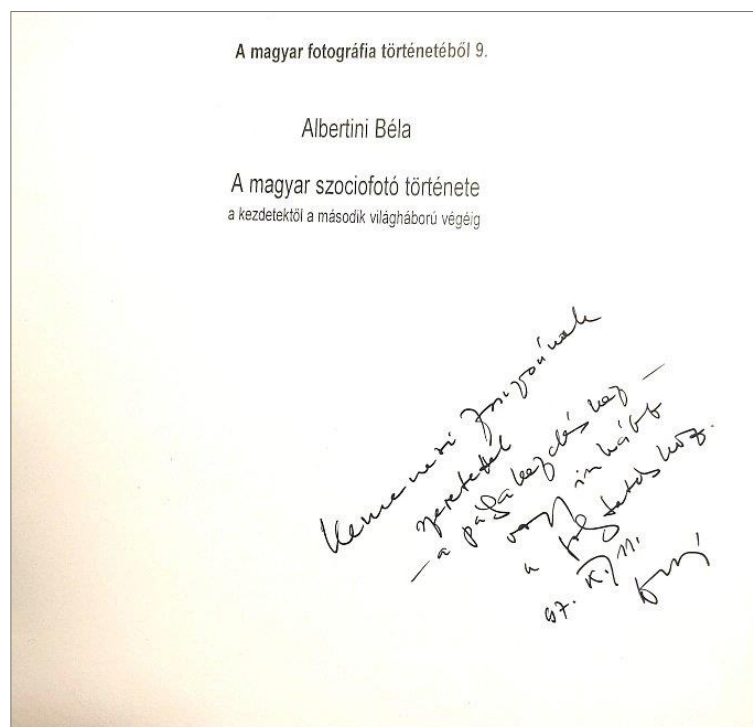
A magyar szociofotó fogalmának újraértelmezése

A „regionális környezethez” viszonyítva a „lokális környezet” ikonográfiai és ikonológia-vizsgálata. A sorozat a magyarországi kisebbség hagyományait bemutató munka. Zsánerképeket készítettem 2023. március 1-től kezdődően 2024. április 11-ig, amelyek a saját szociokulturális környezetemben készültek. Ennek a mikrokörnyezetnek a feltárása a célom a vizualitás eszköztárával. A magyar szociofotó történetét megírta Albertini Béla, így a kezdetektől a második világháború végéig van erről áttekintésünk (Magyar Fotográfiai

Múzeum, 1997).¹⁶ A szociofotóra („szociális fényképezésre”, 139.) való rá- és visszatekintés során „éppúgy tükröződnek a világtörténelem eseményei, mint nemzeti múltunk közös jelenségei”. Az 1997-ben kiadott tanulmánykötethez képest szeretném újraértelmezni egyrészt a szociofotó fogalmát, mert ugyanazon szó alatt, egy megváltozott tartalommal-jelenséggel van dolgunk.

13–14. © Kemesesi Zsuzsanna: *Selfie, Otthonom*, 2023–24, Budapest, Kurucles

15. Albertini Béla: *A magyar szociofotó története*

¹⁶ ALBERTINI Béla: *A magyar szociofotó története*. Kecskemét, Magyar Fotográfiai Múzeum, 1997.

A másik szempont, hogy hajlamosak vagyunk mindig visszatekintve, prekoncepciókkal vizsgálni a szociofotográfia által őrzött fotótörténeti kincseinket – a modern társadalom szemszögéből. Holott a megváltozott szociokulturális környezet nem feltétlenül irányozza elő, hogy az *elnyomás* vagy a *szegénység* kultúrájáról beszéljünk, ha a szociofotóról van szó. Egy pozitívabb, árnyaltabb képet szeretnék mutatni, hogy az ehhez kapcsolódó fogalomhoz rendelt (mentális) képeink egy tágabb merítésből táplálkozzanak. A társadalom szociális átrétegződése eredményezte ezt a változást, amelynek lenyomatait szerettem volna rögzíteni, amíg ez a képi világ épp hozzáférhető volt, nem fújták el a történelem szelei és a folyamatos megújítási és megújulási vágy.

Képjegyzék

1. © Andrea Torres Balaguer: *Unknown* sorozat
2. © Andrea Torres Balaguer: *Mesmerize* sorozat
3. © Andrea Torres Balaguer: *Gold* sorozat
4. © Andrea Torres Balaguer: *Unknown* sorozat
5. Katharina Arndt: *When in Nice*, 2022, akril, vászon, 130 x 90 cm
6. Katharina Arndt: *Looking at The Sea #2*, 2023, akril, vászon, 90 x 65 cm
7. Katharina Arndt: *My new kimono*, 2022, akril, vászon, 130 x 90 cm
8. Katharina Arndt: *Boarding JFK*, 2023, akril, vászon, 200 x 500 cm
9. Katharina Arndt: *Waiting at Barcelona Station*, 2023, akril, vászon, 190 x 450 cm
10. Katharina Arndt: *Waiting at Barcelona Station*, 2023, akril, vászon, 190 x 450 cm, részlet
11. Katharina Arndt: *Waiting at Barcelona Station*, 2023, akril, vászon, 190 x 450 cm, részlet
12. © Kemenesi Zsuzsanna: *Selfie, Otthonom*, 2023–24, Budapest, Kurucles
13. © Kemenesi Zsuzsanna: *Selfie, Otthonom*, 2023–24, Budapest, Kurucles
14. © Kemenesi Zsuzsanna: *Selfie*, 2023–24, Budapest, Kurucles
15. Albertini Béla: *A magyar szociofotó története*. Magyar Fotográfiai Múzeum, 1997, Kecskemét